

AURELIUM – ZÁŽITKOVÉ CENTRUM VEDY

Formát centier vedy je celosvetovo známy a rozšírený spôsob, ako popularizovať vedu a techniku prístupnou a zábavnou formou. Je to miesto, kde sa prelína zábava s učením prostredníctvom interaktívnych exponátov a môžeme ho definovať aj ako náučný zábavný park. Centrum vedy používa neformálne metódy, vyvažuje prvky hry a vzdelávania a jeho idea vychádza z názoru, že najlepšie sa každý učí pomocou vlastných skúseností a zážitkov. Vedecké poznatky sú tu skryté v zábavných experimentoch a návštevníci majú príležitosť si ich vyskúšať a prísť na mechanizmus, akým daný jav funguje. Všetko je do značnej miery v rukách návštevníka. Hlavnou myšlienkou centra vedy je popularizovať vedu formou prístupnou širokej verejnosti tak, aby si každý z návštevníkov odniesol nové poznatky, zážitky a napríklad aj otázky, na ktoré bude ďalej hľadať odpovede. To všetko s jednoduchým posolstvom: „*Myslieť má zmysel*.“ Je to koncept, ktorý v sebe spája školu, múzeum i zábavný park.

Ako funguje centrum vedy?

Centrum vedy využíva interaktívne exponáty, ktoré povzbudzujú myslenie návštevníkov a vyzývajú ich na priamu interakciu. Animátori v centre vedy nabádajú návštevníkov na fyzické preskúmavanie exponátov, usmerňujú ich a pomáhajú im pri realizácii experimentov. Návštevníci zábavnou formou skúmajú, pozorujú, čo sa po nimi realizovanom experimente deje s exponátom, čo sa mení, a pritom sa nenásilnou formou vzdelávajú. Prostredníctvom praktických ukážok sú na interaktívnych exponátoch vysvetlené rôzne fyzikálne javy, chemické procesy či mechanické princípy. Objavovanie a experimentovanie v centre vedy je ponúkané tzv. metódou trójskeho koňa, teda nie prvoplánovo, ale atraktívnou a zábavnou formou pomocou hier a pokusov, keď dochádza k nenásilnému objašovaniu vedeckých informácií. Návštevníci objavujú vedu vlastnými zmyslami a zisťujú, aké sú prepojenia základných vedeckých princíпов a zákonitostí s ich využitím v reálnom živote.

Centrá vedy vo svete

Myšlienka centra vedy nie je nová. Koncept, ktorý v sebe spája školu, múzeum i zábavný park, sa vyvinul v 70. rokoch v USA. Po celom svete je táto myšlienka pomerne známa, čo dokazuje takmer 1 170 centier vedy a poznania, a to nielen v postindustriálnych štátoch, ale aj napríklad v Mexiku, Poľsku alebo Maďarsku.

V hlavnom meste Bulharska Sofii vyrástlo v roku 2015 najväčšie náučné centrum vedy vo východnej Európe s názvom Muzejko. Nachádza sa tu viac ako 130 interaktívnych exponátov, okrem nich sú tu prezentované rôzne stále alebo krátkodobé výstavy. Toto centrum vedy sa rozkladá na troch podlažiach a každé je venované inému tematickému okruhu. Časť tohto centra vedy je venovaná aj tým najmenším, a to deťom do 4 rokov.

Ďalšie významné európske centrum vedy sa nachádza vo Švajčiarsku a nesie názov Technorama. Jeho heslom je „vyskúšať, hrať sa a rozumieť“. Rozlohou tvorí Technorama jedno z najväčších vzdelávacích zariadení na svete, rozprestiera sa na troch poschodiach. Jedným z najväčších lákadiel

je výroba blesku pod vysokým napätím, ktorého sa môžete dotknúť cez špeciálne upravenú rukavicu. Každý rok privíta toto centrum vedy viac ako štvrt milióna návštevníkov všetkých vekových kategórií.

Aurelium – zážitkové centrum vedy

Slovensko má tiež záujem o rozvoj v oblasti popularizácie vedy a techniky v spoločnosti, preto v rámci implementácie národného projektu PopVaT – Popularizácia vedy a techniky na Slovenku, ktorý implementovalo Centrum vedecko-technických informácií SR, vybudovalo Aurelium – zážitkové centrum vedy.

Za názvom Aurelium je oveľa viac, ako sa na prvý pohľad zdá. Je odvodený od krstného mena rodáka z Liptovského Mikuláša prof. Aurela Stodolu, ktorý bol významným slovenským fyzikom, technikom a zakladateľom teórie parných a plynových turbín. Dokonca bol profesorom Alberta Einsteina, ktorého známy citát „*Dôležité je neprestáť sa pýtať*.“ je mottom Aurelia.

Aurelium – zážitkové centrum vedy ponúka približne 150 interaktívnych exponátov z rôznych oblastí vedy a techniky. Rozkladá sa na ploche s rozlohou 2 500 m² a je rozdelené do 6 základných častí. Nájdete tu exponáty so zameraním na fyziku, matematiku, chémiu, elektrotechniku, magnetizmus, termodynamiku, strojárstvo, robotiku, optiku, ale napríklad aj zo sveta prírody a mnoho ďalšieho. Môžete sa zoznámiť so zaujímavými javmi a princípmi, ako je napríklad fungovanie motorov – zariadení, ktoré menia rôzne druhy energie na inú energiu, napr. tepelnú na mechanickú, veternú na elektrickú. Na vlastnej koži môžete spoznávať základy elektromagnetizmu, mechaniku pohybu alebo to, aký má trecia sila vplyv na pohyb. Samostatnou časťou je Teslov svet, ktorého súčasťou je Teslova cievka a ďalšie exponáty pracujúce s vysokým napätím. Svet kvapalín ponúka možnosť zoznámiť sa so základnými vlastnosťami kvapalín, ako je viskozita, nestlačiteľnosť, zmiešavanie a hydraulika. Taktiež máte možnosť vytvoriť si 3D odtlačok vlastného tela, vyskúšať si svoj postreh, koordináciu alebo si môžete odmerať biosignály vlastného tela – EKG, EMG, tep, dýchanie a pod. Aurelium – zážitkové centrum vedy taktiež disponuje laserovou šou. Ďalšie informácie a otváracie hodiny nájdete na webovej stránke centra vedy www.aurelium.sk.

